

REFIK LENDO, NAČELNIK OPĆINE:

ČINIMO SVE DA GRAĐANIMA NOVOG TRAVNIKA BUDE BOLJE, JER TO ZASLUŽUJU

Tekst Rašid Hakić
Saradnici na pripremi materijala: Višnja Čolić i Emir Letić

Tri puta, voljom građana, biran je za prvog čovjeka općine Novi Travnik.

I kao što je, tokom agresije na Bosnu i Hercegovinu predvodio patriote, tako i danas, sa saradnicima nastoji da stvori što bolji općedruštveni ambijent za ovu lokalnu zajednicu.

Navedeno se odnosi na generala Armije BiH Refika Lendu.

R. LENDO:

Krajem osamdesetih godina općina Novi Travnik bila je prepoznatljiva po prostornim, fizičkim i tehnološkim potencijalima metalne industrije, što ju je činilo jednom od razvijenijih u širem okruženju.

Rezultat je to planskog razvoja industrijskih postrojenja sistema «Bratstvo» koji je proizvodio široku paletu proizvoda namjenske proizvodnje i niz drugih proizvoda iz oblasti metaloprerađivačke industrije, koji je u svom sastavu imao 21 preduzeće i zapošljavao 10.500, od čega je u pogonima u Novom Travniku radilo oko 6.000 radnika.

Cjelokupni sistem namjenske proizvodnje i proizvodne firme bile su uvezane u jedinstven vertikalni sistem, a tržište bivše države, kao i tržišta Evrope, zemalja Srednjeg i Bliskog istoka, bila su značajna pretpostavka za plasman proizvoda i razvoj ove djelatnosti.

Takav razvoj osiguravao je visoke stope rasta industrijske proizvodnje, bruto društvenog proizvoda i

BH BUSINESS MAGAZINE:

Gospodine Načelnice, šta su bile osnovne karakteristike privrednog ambijenta općine Novi Travnik krajem osamdesetih godina prošloga stoljeća?

Sjedište Općinske administracije

investiranja na području općine.

Dakle, razvoj općine Novi Travnik dominantno se zasnivao na metaloprerađivačkoj industriji, a od ostalih privrednih subjekata izvan sistema BNT-a, bitno je spomenuti građevinsko preduzeće „Građevinar“, čija se djelatnost odnosila na visokogradnju, niskogradnju, rudarstvo i proizvodnju građevinskog materijala, zatim tekstilni kombinat KTK Novi Travnik, te Poljoprivredno dobro Pavlovica.

RESTRUKTURIRANJEM DO NOVOG PRIVREDNOG ZAMAHA

BH BUSINESS MAGAZINE:

Kojom dinamikom se odvijala privredna aktivnost u poslijeratnom periodu i kolika je uloga privatnog poduzetništva u razvoju općinskog područja?

R. LENDO:

Općina Novi Travnik u velikoj

je mjeri pretrpjela posljedice ratom razrušene privrede u Bosni i Hercegovini.

Uništena postrojenja, odsustvo ulaganja u razvoj tehnologije i investicija, razbijeno tržište i raspad vertikalnog sistema, u koji su bila uvezana preduzeća, bile su karakteristike industrije koja je dominirala u Novom Travniku.

Tome treba dodati i poseban tretman djelatnosti namjenske proizvodnje, odnosno zabranu izvoza oružja, te probleme zbog činjenice da je titular vlasništva nad namjenskom proizvodnjom država, te da nisu bile regulisane procedure i mogućnost upravljanja ovim preduzećima, niti nastavak procesa privatizacije.

Iz dijela „Bratstva“ formirano je osam preduzeća, među kojima su BNT Tvornica mašina i hidraulike - namjenska proizvodnja, BNT Kovačnica, BNT Hidraulika, Alatnica i BNT Holding, nakon čega je uslijedio proces privatizacije.

Preduzeće BNT Tvornica mašina i hidraulike, koja je u većinskom vlasništvu FBiH, posluje sa partnerima na tržištu Italije, Njemačke, Austrije, Engleske i Holandije.

Namjenska proizvodnja učestvuje svega sa 10 posto, dok je 90 posto programa vezano za tehničku obradu, proizvodnju mašina za sječenje metala, presa, kromiranje, usluge laboratorije i izdavanja certifikata i baždarenje instrumenata koje nije radio niko u Bosni i Hercegovini.

Kad su u pitanju firme izvan namjenske proizvodnje, kupci su bili prvenstveno iz Italije, Španije, Njemačke i Austrije.

Njihovi proizvodni programi bili su procesna oprema za željezare u Italiji, kao i oprema za preradu plastike i papirnu industriju u Španiji.

Investitor iz Slovenije osnovao je 2005. godine firmu CIMOS Plant d.o.o., koja se bavi kovanjem čeličnih otkivaka, te radi za automobilsku industriju. Ulaganjem slovenačkog investitora, u krugu kompleksa BNT-a, 2006. godine osnovana je firma ADK, koja se bavi izradom čeličnih konstrukcija od finožrnastog čelika.

Dakle, proces restrukturiranja bivšeg velikog metalnog kompleksa BNT rezultirao je uspostavljanjem nekoliko stabilnih preduzeća koji predstavljaju najvitalnije segmente lokalne privrede.

Tako je došlo do novih stranih ulaganja, povećanja izvoza i održive

Novi Travnik

zaposlenosti, te ova preduzeća, kao svojevrsni kontinuitet BNT kompleksa, imaju kapacitete za proizvodnju različitih proizvoda od metala. Zajedničko ulaganje domaćeg i italijanskog investitora u krugu kompleksa BNT rezultiralo je osnivanjem firme LUBOS, koja se bavi proizvodnjom gornjih dijelova obuće.

Ubrzo nastaju i druge firme koje se bave proizvodnjom obuće i koje su uglavnom izvozno orjentisane.

Kada je riječ o ostaloj prerađivačkoj industriji uspješan primjer privatnog poduzetništva je firma FTM, koja se bavi proizvodnjom i ugradnjom PVC stolarije, izradom aluminijske bravarije i fasadnih stijena, te izradom IZO-stakla.

Također se može istaći zainteresovanost privatnog sektora za eksploataciju rudnog bogatstva na području općine Novi Travnik, prvenstveno za eksploataciju naslaga mramora, granita i kvalitetnog pjeska. U sektoru trgovine, kao pozitivan primjer privatnog poduzetništva je firma HARI, koja bilježi stalnu ekspanziju u razvoju trgovačke mreže.

ŠIROK DIJAPAZON PRIVREDNIH DJELATNOSTI

BH BUSINESS MAGAZINE:

Šta predstavlja okosnicu ekonomije na području Općine i ko su nosioci privrednog razvoja?

INDUSTRIJSKA TRADICIJA I ISKUSTVO

BH BUSINESS MAGAZINE:

Šta predstavlja komparativne prednosti općine Novi Travnik u odnosu na druge lokalne bh. zajednice?

R. LENDO:

Komparativne prednosti općine Novi Travnik su:

- Izvrstan geografski položaj,
- izuzetne investicijske lokacije u poslovnim zonama Neobarje, BNT i Stojkovići, locirane u centralnom dijelu BiH, na pravcima istok-zapad i sjever-jug, što omogućava brz pristup tržištu Evropske unije i drugim tržištima,
- mogućnost za ulaganje u moderne tehnologije u metalskom sektoru, zasnovane na snažnoj tradiciji i iskustvu,
- 21,8 posto neobrađenog obradivog zemljišta i čista prirodna sredina za ulaganje u poljoprivredno-prehrambeni sektor i organsku proizvodnju, za kojom postoji stalni porast potražnje,
- neiskorištene mogućnosti za ulaganje u turističku infrastrukturu, a
- lokalna administracija u potpunosti je na raspolaganju investitorima.

R. LENDO:

Općina Novi Travnik nalazi se u centralnom području Bosne i Hercegovine i administrativno je u Srednjobosanskom kantonu.

Sa susjednim općinama Travnik, Vitez i Bugojno povezana je magistralnom cestom M-16.

Na našem području trenutno egzistira 720 poslovnih subjekata, od čega 411 pravnih lica, 248 podružnica pravnih lica i 309 obrtnika, odnosno

fizičkih lica, te 965 poljoprivrednih gazdinstava, od čega su 33 pravna lica.

Privredna djelatnost u Novom Travniku skoncentrisana je u nekoliko ključnih sektora koji zajedno čine okosnicu ekonomije i to metaloprerađivačka industrija, sektor tekstila, kože i obuće i poljoprivreda. Kako Općina Novi Travnik ima tradiciju jakog centra metalske industrije izvozne orijentacije,

metaloprerađivački sektor učestvuje u ukupnoj privredi općine sa oko 70 posto.

Broj zaposlenih u ovom sektoru je oko 1.500. Izvozi se od 90 do 100 posto proizvodnje, uglavnom na tržište Evropske unije.

Djelatnost metalnog sektora uglavnom je smještena u Poslovnoj zoni BNT, gdje se proizvode bazni repromaterijali i to čelici, obojeni metali, odlivci i otkivci, zatim mašine i mehanički uređaji i alati, gotovi dijelovi od metala, te dijelovi za automobilsku industriju.

Značajnije firme iz metalnog sektora su ADK, te domaće fabrike BNT TMIH i NT FORGING. U industriji tekstila, kože i obuće obučeni ukupan broj zaposlenih je oko 800. Izvozi se oko 90 posto proizvodnje,

pretežno na tržište EU, a značajnije firme iz ovog sektora su ATENA, FAIK, KAVAT, LUBOS i PPUD MECA. U sektoru poljoprivrede značajno mjesto zauzimaju stočarstvo i mljekarstvo, zatim proizvođači maline sa zasadima na oko 65 hektara i godišnjim otkupom od oko 680 tona maline. Plastičnom proizvodnjom povrća bavi se oko 120 proizvođača na ukupnoj površini od oko 7.000 metara kvadratnih.

Organska proizvodnja, kao potreba čovjeka za zdravom hranom, našla je uporište i u Novom Travniku, gdje za to postoje izvanredni agroekološki uslovi.

Na području općine aktivno djeluje Asocijacija organskih proizvođača, ljekovitog bilja i jagodičastog voća SBK/KSB.

BH BUSINESS MAGAZINE:

Koje privredne grane imaju najveće potencijale za investiranje i koje aktivnosti realizujete s ciljem privlačenja investitora?

R. LENDO:

Novi Travnik ima izvrsne mogućnosti za investiranje u metaloprerađivačku industriju i poljoprivredno-prehrambeni sektor, sa fokusom na organsku poljoprivredu i sektor tekstila, kože i obuće, te u turizam.

Poslovne mogućnosti vezuju se za sve podsektore metalnog sektora, izgradnju kapaciteta za sve podsektore u sektoru tekstila, kože i obuće, ulaganje u planinski, ruralni i eko-turizam na području Ravnog Rostova, Sebešića i Pavlovice, te ponudu kulturno-istorijskog sadržaja.

Naime, nekropola stećaka Maculje upisana je na UNESCO-ovu listu zaštićenih spomenika. Proizvodnja jagodičastog voća i povrća u zatvorenom prostoru, skladišni i prerađivački kapaciteti za voće i povrće, ljekovito bilje i pčelarstvo također su šanse razvoja.

GODINA INVESTICIJA

BH BUSINESS MAGAZINE:

Koje infrastrukturne projekte je Općina realizovala tokom 2018. godine i u kojem iznosu?

R. LENDO:

Tokom 2018. godine realizovano je više projekata važnih za modernizaciju i unapređenje infrastrukture na području Općine.

Kroz izgradnju lokalnih cesta nastavljena je realizacija projekata koji imaju za cilj da svi građani Općine, kako u gradskom, tako i u ruralnim područjima imaju kvalitetnu, a samim tim i sa bezbjedonosnog aspekta, adekvatnu putnu mrežu.

Također se nastoji povezati općine Novi Travnik i Gornji Vakuf

izgradnjom moderne saobraćajnice, za šta su obezbjeđena sredstva i izgradnja iste je u toku.

Dat je značaj najudaljenijim povratničkim naseljima, gdje je izgradnja putne mreže na Sebešiću u toku. Urađena su dva mosta u naseljima Rankovići i Gornji Kasapovići.

Nastavljeno je sa programom izgradnje parkinga u gradskom području, gdje su realizovani projekti kroz koje je obezbjeđeno novih 45 parking mjesta, te je ugovorena realizacija izgradnje parkinga na još tri lokacije, u ulicama Kalinska, Ruđera Boškovića i S. Tomaševića, gdje su radovi obustavljeni obzirom da se ušlo u zimski period, te će biti

realizovani u 2019. godini.

Kroz realizaciju ovih projekata obezbjeđeno će se novih 65 parking mjesta.

Kompletan program ima za cilj da se saobraćajnice učine prohodnim, da se sa istih uklone automobili, omogući siguran saobraćaj vozila i ljudi, te efikasno održavanje cesta, pogotovo u zimskom periodu.

Ukupan broj novoizgrađenih parkinga bi time bio oko 400 mjesta.

Izgradnjom dijela vodovodne mreže u ulici Kalinska – Patriotska omogućava se kvalitetnije vodosnabdjevanje u ovom gradskom području. Kroz realizaciju projekta izgradnje prilaza zgradama rješava se paralelno i problem odvodnje

Općina Novi Travnik kontinuirano ulaže napore da ambijent prilagodi investitoru, te da administrativne procedure obavi brzo i efikasno.

Tako je 2018. godine, u sklopu projekta LIFE sprovedena regulatorna reforma, čiji rezultati su investitorima omogućili za preko 10 posto niže takse iz oblasti građenja, kraće rokove i pojednostavljene procedure dobijanja dozvola u nadležnosti Općine.

U cilju transparentnosti i lakšeg pristupa informacijama uspostavljen je pravno siguran online elektronski registar dozvola i saglasnosti u nadležnosti općine i elektronski registar podsticaja.

Dodjeljuju se poticaji za podršku poljoprivrednicima i za start-up biznise. Kontinuiran zadatak je briga o postojećim investitorima kroz program postinvesticione podrške.

BH BUSINESS MAGAZINE:

Koje aktivnosti općinski organi i službe realizuju s ciljem stvaranja što povoljnijeg privrednog ambijenta?

R.LENDO:

Strategijom razvoja općine Novi Travnik za razdoblje od 2014. do 2020. godine, kao prvi strateški cilj postavlja se kreiranje povoljnih uslova za ekonomske aktivnosti, te razvoj privrede i poduzetništva, što podrazumijeva otvaranje novih radnih mjesta za rast produktivnog zapošljavanja na području Općine, sa kvalitetnijim radnim mjestima, većom dodatnom vrijednošću i izgledima za veće plaće uposlenika, kreiranje i unapređenje institucionalnog kapaciteta za upravljanje razvojem na području općine, osposobljavanje općinske administracije za upravljanje razvojem, veću ulogu budžeta u podršci razvoju, saradnju sa poslovnim i nevladinim sektorom, koordinaciju sa vladama SBK i

Federacije BiH i međunarodnim razvojnim agencijama koje djeluju u BiH, te sposobnost efikasnog vođenja restrukturiranja javne komunalne privrede.

Općina Novi Travnik kontinuirano ulaže u unapređenje poslovne i komunalne infrastrukture u cilju unapređenja uslova za poslovanje.

U toku je projekat infrastrukturnog opremanja Industrijsko-uslužne zone Neobarje, zelene zone u kojoj su započele privredne aktivnosti i gdje trenutno radi oko 200 zaposlenih, a treba istaći i projekte Regionalni vodovod Plava voda, tretman otpadnih voda, sanacija postojeće deponije komunalnog otpada, kao i rehabilitacija i izgradnja putne infrastrukture i sportskih sadržaja.

oborinskih voda.

U industrijskoj zoni Neobarje nastavlja se realizacija infrastrukturnih projekata, kroz koje se rješava problem odvodnje izgradnjom kanala oborinskih voda i kanalizacijske mreže, kao i dio putne mreže za firme koje su već prisutne u zoni, a sve u cilju podrške postojećim korisnicima, kao i privlačenja novih investitora. U okviru izgradnje infrastrukturnih objekata za sport, obezbjeđena su sredstva za natkrivanje dijela tribina nogometnog stadiona, te su realizovani projekti izgradnje dječijih igrališta u gradu, kao i sportskog terena u krugu novoizgrađene osnovne škole u Kalinskoj.

Za istu je riješena i prilazna

cesta sa trotoarima i rasvjetom, u cilju sigurnosti djece koja pohađaju ovu školu. Izgradnjom natkrivenih autobuskih stajališta nastavljene su aktivnosti stvaranja boljih uslova za sve građane koji koriste javni prijevoz.

Realizacijom projekta sanacije krovništva u gradu namjera je bila pokrenuti građane da se angažuju na ovom projektu, obzirom da je veliki broj krovova na zgradama dotrajavao i predstavlja realnu opasnost da se uruši pri obilnijim snježnim padavinama.

Realizovano je desetak projekata sanacije krovništva. Podržani su projekti sanacije crkvi, džamija i dječijih vrtića u sklopu vjerskih

objekata, angažovanjem budžetskih sredstava općine, uz sredstva viših nivoa vlasti. U oblasti energetske efikasnosti implementirani su projekti utopljanja Doma kulture u Novom Travniku, a zvršen je i projekat zamjene postojeće javne rasvjete LED rasvjetom, sa planiranom uštedom u potrošnji energije su iznad 50 posto. Nastavljena je realizacija projekta modernizacije i proširenja postojeće javne rasvjete.

Uložena su sredstva za uređenje nekropole stećaka Maculje, u okviru kojeg je izgradnja objekta, kućice, suvenirnice, u cilju promocije i zaštite kulturne baštine na području Općine.

Ukupna vrijednost projekata je 1.150.290,00 KM.

Poslovna zona Neobarje

ISTOM DINAMIKOM DALJE

BH BUSINESS MAGAZINE:

Koliko je sredstava planirano za realizaciju kapitalnih investicija i za koje projekte tokom 2019. godine?

R. LENDO:

U 2019. godini planira se nastavak modernizacije lokalnih cesta, izgradnje novih parkinga, uređenje prilaza zgradama, proširenje postojeće javne rasvjete, programi rekonstrukcije vodovodne mreže, te sanacija vodovodne mreže u povratničkim naseljima.

U cilju realizacije mjera predviđenih u elaboratu bezbjednosti saobraćaja na području općine Novi Travnik planira se izgradnja kružnog toka kod gradske pekare, čime želimo kvalitetno riješiti problem saobraćajnih tokova na ulazu u grad. Planirane su aktivnosti na projektu sanacije gradskog grijanja u saradnji sa firmom TMiH, te Vladama FBiH i SBK.

Planira se izrada projektne dokumentacije za izgradnju šetnjice u glavnoj ulici, gdje je zamisao da se ista zatvori za saobraćaj, a postojeći parking na ovoj lokaciji nadomješta se u bočnim ulicama.

Kroz ovaj projekat žele se

pružiti uslovi za susrete i druženje novotravničana na centralnom prostoru grada uz adekvatne sadržaje.

Nastavit će se briga o izgradnji infrastrukture u zoni Neobarje, kroz projekte izgradnje saobraćajnica, a planirana su budžetska sredstva i za rješavanje problema oborinskih voda.

Također su planirana sredstva podrške mjesnim zajednicama u gradu za uređenje parkovskih površina između zgrada, kao i nastavak projekata sanacije krovovišta, te pilot projekti uređenja fasada, odnosno termo fasada iz projekta energetske efikasnosti. Sredstva planirana sredstva za navedene projekte iznose 1.100.000,00 KM.

BH BUSINESS MAGAZINE:

Koje aktivnosti predstavnici Općine realizuju po pitanju saradnje sa privrednicima?

R. LENDO:

Saradnja sa privrednicima realizuje se svakodnevnim kontaktima putem nadležnih općinskih službi, pri čemu se insistira na transparentnosti i lakšem pristupu informacijama, što kraćim rokovima i jednostavnijim procedurama dobijanja dozvola u

nadležnosti Općine.

Kontinuirano se vodi briga o postojećim investitorima, a potencijalnim investitorima pružaju se informacije i pomoć u cilju donošenja odluke o investiranju u Novi Travnik.

U cilju postizanja kvalitetnijeg dijaloga između javnog i privatnog sektora, formiran je Privredni savjet, te se i na taj način želi postići veća uključenost privrede u rad lokalne uprave.

Svrha općinske strategije razvoja je podstaći strukturne promjene u privredi općine koje treba da vode razvijanju poduzetništva i sektorskom profiliranju privrede.

Ovo podrazumjeva i aktivniju ulogu Općine kao regulatora uslova razvoja i kao svojevrsnog poduzetnika.

Posebno je ta uloga značajna u domenu iskorištavanja prirodnih uslova, korištenja i raspolaganja građevinskim zemljištem, aktivne uloge u promociji privatizacije državnih kompanija i imovine, u domenu razvoja lokalne infrastrukture, razvijanja ljudskih resursa kroz profiliranje školskih institucija i stipendiranje, sve do direktnog angažiranja općine u inicijalnim fazama nekih razvojnih projekata, kao što je, primjera radi Industrijsko

uslužna zona Neobarje.

U ovom kontekstu treba promatrati i ulogu Općine u promociji razvojnih i poslovnih mogućnosti sa ciljem privlačenja domaćih i stranih investitora da ulažu u projekte.

BH BUSINESS MAGAZINE:

Gospodine Načelniče, Kakav je Vaš stav o sintagmi „Općinski načelnik-menadžer“?

R. LENDO:

Moja vizija, platforma i plan ima samo jedan cilj, a to je da građanima Novog Travnika bude bolje.

Kao načelnik Općine i sudionik političkih zbivanja zastupam poznatu tezu da je « SVAKA VLAST DOBRA ONOLIKO KOLIKO GRAĐANI BUDU IMALI KORISTI OD TE VLASTI».

U okviru tih principa moja obaveza je nastaviti graditi građansko društvo i vladavinu prava, te graditi stabilnu, cjelovitu i demokratsku Bosnu i Hercegovinu.

Pored ostalog, moja obaveza je da se zalažem za punu ravnopravnost svih građana, punu ravnopravnost spolova, za najugroženije kategorije stanovništva, za vladavinu zakona, za slobodu izražavanja,

Osnovna škola "Safvet-beg Bašagić"

Dječije igralište

te za vrijednosti poput tolerancije, kooperativnosti i kompromisa.

Moja posebna opredjeljenja, zadatke i ciljeve u narednom periodu definisao sam prema aktivnostima na unapređenju rada organa uprave, odnosno lokalne samouprave, ekonomskoj politici i razvoju privrede, razvoju i finansiranju infrastrukture, razvoju poljoprivrede i šumarstva, mladima, sportu i kulturi,

obrazovanju, zdravstvu, socijalnoj politici, zaštiti životne sredine, ekologiji i zapošljavanju, vjerskim zajednicama i informisanju.

Informisanje javnosti, transparentan rad i uspješna komunikacija između načelnika Općine i građana osnovne su pretpostavke mog rada i kontinuiranog razvoja kvaliteta života.

REFIK LENDO, rođen je 1956. godine u Bistrom, općina Novi Travnik, od oca Alije i majke Tenzile.

Završio je Vojnu akademiju - KOV i obavljao različite i odgovorne dužnosti, pored kojih i dužnost komandanta Drugog Korpusa Armije Bosne i Hercegovine. General je u penziju.

Izgradnju Bosne i Hercegovine nastavio je na drugi način, uključenjem u političke strukture.

Na općim Izborima 2006. godine izabran je za Federalnog zastupnika i jedan od rijetkih koji je prihvatio da se sa mjesta poslanika u Federalnom parlamentu kandiduje i pobjedi na izborima za općinskog načelnika.

Načelnik općine Novi Travnik je u trećem mandatu, nakon pobjede na lokalnim izborima održanim u oktobru 2016. godine.

Oženjen je suprugom Aidom i otac troje djece, sinova Senada i Kemala i kćerke Selene.